

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Chatbot. *Techopedia*. URL: <https://web.archive.org/web/20200810090837/https://www.techopedia.com/definition/16366/chatbot> (date of access: 17.04.2023).
2. Impact of Innovation and Digital Technologies on the Financial Security of the State / V. Onyshchenko et al. *Lecture Notes in Civil Engineering*. 2022. Volume 181. P. 749–759. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-030-85043-2_69 (date of access: 18.04.2023).
3. GPT-4 Technical Report. OpenAI, 2023. 100 p. URL: <https://cdn.openai.com/papers/gpt-4.pdf> (date of access: 18.04.2023).
4. Marr B. Top 10 Use Cases For ChatGPT In The Banking Industry. *Forbes*. URL: <https://www.forbes.com/sites/bernardmarr/2023/03/08/top-10-use-cases-for-chatgpt-in-the-banking-industry/?sh=79074e912fbf> (date of access: 19.04.2023).
5. OPWNAI: Cybercriminals Starting to Use ChatGPT. *Check Point Research*. URL: <https://research.checkpoint.com/2023/opwnai-cybercriminals-starting-to-use-chatgpt/> (date of access: 20.04.2023).
6. Onyshchenko S., Maslii O., Maksymenko A. Financial Security Hazards of Ukraine: Identification and Systematization. *Economics and Regions*. 2019. № 2(73). P. 72–80.

Карпа М. Б.

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
ОП «Економіка»
ПВНЗ «Європейський університет» (м. Київ)

МІСЦЕ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСУВАННЯ В МЕХАНІЗМІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Вступ. Проблема удосконалення механізму інноваційного розвитку підприємства в умовах поглиблення конкуренції й зростаючого ступеня ризику та невизначеності має системний характер, тому її розв'язання тісно пов'язане з державним фінансуванням.

Мета дослідження полягає у виокремленні частки державної підтримки інноваційної діяльності як складника механізму інноваційного розвитку підприємства.

Основна частина. Глобальні кризові явища, які в рамках цілісної системи спричиняють вкрай негативний вплив на функціонування промислових підприємств, є основною причиною зниження інноваційної активності суб'єктів господарювання та досить низької конкурентоспроможності виробленої продукції у світовому масштабі. Серед інших чинників також варто назвати наявність недобросовісної ринкової конкуренції внаслідок попадання на ринок значного обсягу імпортних контрабандних товарів або тих, що проходять процедуру розмитнення із порушеннями законодавства та за заниженою вартістю. Водночас додатковими факторами зниження інноваційної активності промислових підприємств є низька купівельна спроможність громадян, великий рівень собівартість продукції на українських виробництвах, неефективна державна політика, яка спрямована на підтримку інноваційної діяльності вітчизняних промислових підприємств, нестача

власних джерел фінансування, високі відсоткові ставки за користування кредитними ресурсами тощо [2]. Статистичні показники щодо інноваційної активності підприємств представлено в табл. 1.

Таблиця 1 – Кількість інноваційно активних підприємств в Україні за 2015–2021 рр. [1]

Показник	Усього	
	2015–2018	2019–2021
Кількість інноваційно активних підприємств у % до загальної кількості підприємств, зокрема:	28,1 %	8,5 %
кількість підприємств, що впроваджували нову або значно вдосконалену продукцію (товари, послуги)	1 899	1 832
кількість підприємств, що впроваджували інноваційні процеси	2 172	1 875
кількість підприємств, що впроваджували нові організаційні методи	4 254	620
кількість підприємств, що впроваджували нові методи маркетингу	5 334	738

У 2021 році понад 85 % інноваційно активних промислових підприємств реалізовували нововведення за рахунок власних коштів. Водночас цей показник має стійку тенденцію до зменшення – якщо у 2015 році він становив 97,2 %, то у 2021 році скоротився на 11,8 %. Сукупні державні джерела фінансування в 2021 році забезпечили лише 2,2 % загального обсягу видатків на інновації промислових підприємств. Частина загальних інвестиційних ресурсів резидентів і нерезидентів склала 1,2 %.

Незважаючи на те, що обсяг спрямування коштів на інноваційну діяльність підприємств зростає, рівень їх інноваційно-технологічного розвитку нижчий, порівняно з аналогічними підприємствами зарубіжних країн. Витрати на інновації промислових підприємств зростають. Також у 2020 році на 31 збільшилася кількість підприємств, що впроваджували інновації зростають, проте це не свідчить про зростання кількості інноваційно активних підприємств. Найбільша частка у структурі джерел фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств належить власним коштам, більше 85 %. Фінансування інноваційної діяльності за рахунок іноземних компаній є незначним і не перевищує 2 % від загального обсягу витрат на інновації (табл. 2).

Таблиця 2 – Джерела фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств у 2016–2020 рр., млн грн

2016	2017	2018	2019	2020
Витрати на інновації				
23 229,5	9 117,5	12 180,1	14 220,9	14 406,7
<i>у т. ч. за рахунок:</i>				
<i>власних коштів підприємств</i>				
22 036,0	7 704,1	10 742,0	12 474,9	12 297,7
<i>коштів державного бюджету</i>				
179,0	227,3	639,1	556,5	279,5

2016	2017	2018	2019	2020
<i>коштів інвесторів-нерезидентів</i>				
23,4	107,8	107,0	42,5	125,3
<i>коштів інших джерел</i>				
991,1	1 078,3	692,0	1 147,0	1 704,2

У 2020 р. загальний обсяг державного фінансування інноваційної діяльності підприємств становив 256 933,37 тис. грн або 77,0 % (2019 р. – 82,1 %, 2018 р. – 79,5 %) від загального обсягу фінансування стратегічних пріоритетів (333 850,60 тис. грн). Порівняно з 2019 роком, обсяг фінансування збільшився на 17,8 %, водночас частка фінансування у загальних обсягах зменшилася на 5,1 в. п., тобто динаміка частки фінансування у 2018–2020 рр. свідчить про незначні коливання у спрямуванні коштів, виділених на стратегічні пріоритети.

Висновки. Варто зазначити, що низький рівень інноваційної активності вітчизняних підприємств зумовлений також такими факторами: «нерозвинутість інформаційної інфраструктури, недостатній рівень нормативно-правового регулювання, ресурсні обмеження, прогалини у сфері безпеки та конфіденційності даних, дефіцит кваліфікованих фахівців, недостатній рівень компетентності майбутніх користувачів, низький рівень цифрової культури, значна вартість проєктів, що передбачають використання цифрових технологій» [3, с. 104].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Савастеева О., Журавльова Т., Склярів Д. Державна фінансова підтримка інноваційної діяльності в національних умовах неоіндустріального розвитку. *Економіка та суспільство*. 2022. № 35. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-31>
3. Сафонік Н. П. Інноваційно-цифровізаційні тенденції розвитку підприємств в сучасних умовах. *Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток економіки та бізнес-адміністрування: наукові течії та рішення»*. 21 жовтня 2021 р. Том 2. Київ: НАУ, 2021. С. 103–106.

Краківський Ю. С.

начальник Управління розробки і впровадження нових продуктів та інновацій АТ «СК «Країна»»

ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОГОВОРІВ СТРАХУВАННЯ

Вступ. Крок за кроком страховий ринок переходить від автоматизації окремих процесів до повноцінної системи. Зараз у страхових компаніях є і стандартизовані процеси, і ті, які відрізняють компанії одну від одної. Через це виникають незручності і плутанина. Єдині норми спростять співпрацю між клієнтами, страховими компаніями та державними органами. Через недосконалість законодавства, зарегульованість, нерозуміння принципів електронної комерції учасниками